

**CONFERÈNCIA «125 ANYS DE LES BASES DE MANRESA.
REPERCUSSIÓ ALS PAÏSOS CATALANS»
(Universitat Catalana d'Estiu, Prada, 22 d'agost de 2017)**

JOSEP MIQUEL SANTACREU
Universitat d'Alacant

Faré unes apreciacions sobre la percepció, des del País Valencià, de les Bases de Manresa.

D'una banda, vull destacar que el País Valencià no representa l'articulació dels Països Catalans, ja que una cosa que és molt clara a les Bases de Manresa és que el País Valencià no hi està present. De l'altra, però, el que sí que representen és el model a imitar, el qual tindrà uns efectes molt similars al procés de creació de les Bases de Manresa i que culminarà l'any 1918 amb la declaració valenciana. Aquesta és la qüestió important del paralelisme i la hipòtesi que vull defensar en aquestes qüestions; el que és el plantejament purament d'articulació dels Països Catalans és molt tardà al País Valencià.

Es pot dir que el plantejament polític arranca amb força a partir de l'obra de Joan Fuster. Des de 1962 i fins al 1995, aproximadament, el País Valencià viu una esquizofrènia de definició i actualment tenim quatre vies: la catalanista —que és el fusterianisme—; l'articulació dels Països Catalans —que és la diablerista i la que representa la separació total—; la que articulen els llibres de Damià Mollà, Eduard Mira i Vicent Bello i que planteja la vinculació cultural, l'acceptació de la unitat cultural de la llengua i de tota l'articulació cultural i la separació política (creació de dos estats diferents) i, finalment, la via actual que desenvolupen Adolf Beltran i Toni Mollà.

El paralelisme que s'estableix amb el País Valencià i amb la influència del País Valencià està lligat a dues qüestions bàsiques que interpreten les Bases de Manresa. En primer lloc, trobem els joves més conservadors que proposen una incisió en la fundació de la Lliga Regionalista i en els centres escolars de Prat de la Riba, Cambó, Puig, entre d'altres, i que l'any 1891 proposa crear el catalanisme i, en conseqüència, s'organitza la primera assemblea i s'originen les Bases de Manresa. Pel que fa al País Valencià, tot comença a partir de Constantí Llombart i Teodor Llorente, que desenvolupen *Lo Rat-Penat* i participen en els Jocs Florals de Catalunya a través del seu plantejament de concepcions estètiques, culturals i de vinculació a la cultura global a un país cultural. Dins d'aquest grup i de la influència de les Bases de Manresa, els més joves creen una nova edició de *Lo Rat-Penat*, que apareix el 1904 (dotze anys després de les Bases de Manresa) amb l'objectiu de superar les concepcions estètiques i culturals, amb Miquel Duran i Faustí Barberà, que

són els qui impulsaran l'any 1917 l'Assemblea Regionalista Valenciana. I això ve per iniciativa de València Nova, l'escissió dels joves conservadors, i que enceten la vessant política, que és el que fan les Bases de Manresa. Dins de València Nova, els més joves plantegen una altra escissió l'any 1908, el Centre Regionalista Valencià, que és la base de creació de la joventut valencianista (i on era Ignasi Villalonga) i que a partir del contacte amb Cambó desenvoluparà la creació el 1918 de la Unió Regional Valencianista, que no és un equivalent, però el resultat de la qual sí que s'assemblarà al procés de les Bases de Manresa en versió valencianista.

I, en segon lloc, l'altra influència és el referent nacional i històric, perquè si les Bases de Manresa i el procés cultural tornen al punt de 1714, aquesta influència pot conduir al fet que els valencians tornin al punt de 1707, concretament a la batalla d'Almansa.

Les influències de les Bases de Manresa al País Valencià són molt clares pel que fa a l'actitud dels joves, a la superació de les concepcions estètiques i culturals i per donar-li la vessant política.

SEBASTIÀ SERRA
Universitat de les Illes Balears

Parlaré de cinc qüestions que tenen a veure amb la relació directa entre Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera i les Bases de Manresa.

En primer lloc, vull fer referència al fet que, sense cap mena de dubte, quan a final de segle XIX es crea un primer nucli regionalista que té presència a les tres illes majors, es difonen a través de la premsa diària una sèrie d'articles d'un cert debat respecte a les Bases de Manresa. Certament existeix un nucli regionalista d'opinió, però no de moviment associatiu, que seria la mancança que tindriem a les Illes Balears amb moltes edicions, tot i que sí que hi ha un nucli d'opinió que és regionalista.

En segon lloc, el 1900 es va publicar *La Veu de Mallorca*, que va tenir una curta durada, però que va ser molt important i en els continguts de la qual hi ha implícits els aspectes econòmics, socials, lingüístics i culturals de les Bases de Manresa. Aquesta publicació generarà el 1917, anys després, una segona etapa i la creació del Centre Regionalista i del Partit Regionalista, que ja tindrà una certa força política i un impuls important l'any 1931, ja que participà activament als ajuntaments, no solament amb candidatures de tipus regionalista —a vegades inspirades en Francesc Cam-

bó i la Lliga Regionalista—, sinó també d'Esquerra Republicana, però que en definitiva van tenir presència política a partir de 1931 amb el nacionalisme organitzat majoritàriament a Mallorca, i en menor mesura a Eivissa i Menorca.

En tercer lloc, s'ha de tenir ben present que es genera el moviment associatiu de tipus cultural Associació per la Cultura de Mallorca, que als anys vint és hereta en gran part de la Unió Catalanista i també dels postulats d'altres organitzacions fruit de la Renaixença. Aquests moviments associatius de tipus cultural generen activitats i publicacions, i cal recordar que entre 1928 i 1936 tenen un alt contingut nacionalista i d'apropament a Catalunya i País Valencià en tots els aspectes culturals.

En quart lloc, cal fer referència a la creació de nuclis d'escriptors de poesia, narrativa i teatre, en cadascuna de les illes, amb personatges diversos. A Mallorca, a vegades li dèiem «escola mallorquina», i hi sorgeix gent com Costa i Llobera, Antoni Maria Alcover... Per tant, hi havia un fonament a partir de tot allò que les Bases de Manresa tenen estipulat respecte a la qüestió lingüística.

Finalment, en cinquè lloc, vull destacar la figura de Ramon Picó i Campamar, un mallorquí que va teoritzar la tercera de les Bases de Manresa. Era nascut a Pollença, havia viscut molts anys a Mallorca i hi havia tingut un debat polític; després va viure a Barcelona, on va participar en molts aspectes de la Renaixença, com en algunes organitzacions i publicacions. Més tard, s'apuntà a la Unió Catalanista i fou delegat a Barcelona de les Bases de Manresa, on fou el responsable de la base tercera, que, per a ell, és una de les que va tenir més importància fins que es va tornar a crear la Generalitat després de la dictadura franquista. Picó i Campamar interpreta i fa molt èmfasi en la qüestió de la llengua com a aspecte fonamental a recuperar i apunta que des del segle XVIII la persecució i el no voler que es recuperi la llengua catalana és un dels grans objectius de l'Estat. Per aquest motiu, creu que el país

que no recupera una llengua no té una identitat plena i que és essencial la força teòrica per tal de ser exigent amb l'Estat espanyol i poder entrar a tota la societat catalana, crear unes campanyes de difusió que tinguin l'objectiu de parlar, escriure i utilitzar a tots els mitjans la llengua pròpia.

Per finalitzar, d'una banda, penso certament que la base tercera és clara i rotunda, i de fet, el Congrés de Cultura Catalana, quan acabi la dictadura, mantindrà el mateix posicionament. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han mantingut el mateix posicionament i en aquests moments històrics no es varia gaire el que fixa la base tercera quant al fet que l'única llengua oficial és la catalana. De l'altra, he de reconèixer que Picó i Campamar també argumenta amb aspectes històrics —que els escriu abans, durant i després de 1892— i explica algunes qüestions influenciades evidentment pel nacionalisme i pel romanticisme. Una és la qüestió de la pàtria, i ell té clar que la pàtria l'han de tornar a construir els fills de Catalunya, València i Mallorca.

Picó i Campamar té influència a Mallorca i en persones com Gabriel Alomar, Joan Estelrich, Toni Maria Isvert, Olivier i Diuenge... que van tenir una gran importància cultural i política tant a Catalunya com a Mallorca en etapes posteriors. També té en contra, evidentment, un sector important de Mallorca que és molt espanyolista, i que tot això no ho accepta en absolut. I d'altres que sí que són mallorquinistes, però que tenen por de donar certes passes cap a qüestions com el futur dels Països Catalans.

S'ha de reivindicar que posteriorment va continuar a la Unió Catalanista. Ell tenia un pensament catòlic, de la Lliga estrictament, i va tenir una funció cívica no solament en la defensa de la llengua en la recuperació de la Corona d'Aragó i de tots els plantejaments històrics des de l'edat mitjana. A començament del segle XX, també va ser durant dos anys president del Centre Excursionista de Catalunya i president de l'Ateneu Barcelonès dos anys més.